

„Zidani most“ je mal Babilon. Najdeš tukaj Taljane, Čehe, Nemce itd., kateri so zaostali in se po brežuljkih tukajšnjih gorá v malih bajticah naselili.

Vrisk in pisk hlaponov, krič in bič vozarjev me je gnal dalje v mirniše kraje in sicer v Loko. Tukaj sem bil nekoliko ur na novi maši novoblagoslovljenega mašnika, in sem poslušal, kako so si strici zdravje napijali, in slovenski mladenči „ein deutsches Lied aus deutschem Herzen“ popevali.

Iz Loke sem obiskal ljubeznivega prijatelja v Račah, in tako stopil na drago zemljišče Tvoje domovine, preljubi moj Beloves! Različne misli so se križale po moji glavi, ko sem na kranjsko zemljo stopil, vendar, ker Ti moje liste belemu svetu izročuješ, nočem Ti ovaditi, kar me je mučilo v glavi in v sercu. Vendar ene misli Ti nemorem zatajiti. Mislil sem si, da bi se lahko še več na Kranjskem storilo za razvitje národnega slovstva in življenja, kakor se stori, ker na Kranjskem bi se našla moralna in materialna moč, ki je zato razvitje potrebna, vendar vse to se ne zgodi iz same — plašljivosti! Pred kom bi se plašili v šolah in v javnem životu pripraviti maternemu jeziku ono mesto, katero mu gré? Naš presvitli Cesar ljubi kakor oče vse svoje narode, in ravno berem zlate besede, ktere bodo radost in veselje izbudile v sercu vsakega pravega Avstrijana, pisane na njegovega strica nadvojvoda Alberta po povratku iz slavepolnega potovanja po Ogerskem: „Dabei wird aber meine angelegenheitliche Sorge stets auch dahin gerichtet sein, dass die verschiedenen Völkerstämme fortan in ihrer nationalen Eigenthümlichkeit erhalten, und ihnen bei der Pflege ihrer Sprache die gebührende Rücksicht gewährt werde“, to je: „Pri tem bo pa tudi moja največja skerb, da se različni narodi dalje v njih narodni vlastitosti ohranijo, in da se pri obdelovanju njih jezika po spodobnosti na nje gleda.“

Brate! To so velikega Vladarja vredne besede! Bog ga živi! Milostljivi naš Cesar nam dobro hoče, al mi si sami nočemo, ker se bojimo zameriti se kakšnemu — Deo minorum gentium.“

Iz Rač sem se podal k slovenskemu pesniku „Dobrovoljk“. Ad vocem „Slovenski pesniki“. Kaj delajo? Ó, da bi imel Perunovih strel, kako bi jih dramil iz njihovega globokega spanja. Že več let ničesa ni slišati od pesnika lepe, vsemu slovenskemu narodu znane pesmi: „Kje so moje rožice“. Tudi pesnik, kateri je nekđaj tako srečno se poskusil v satiri, sadaj stanujoči kraj desnega brega Savine na prijetnem griču — je omolknil. Še enega bi rad zdramil stannavajočega na visokem hribu pohorskem iz njegovega spanja. Bil si nekđaj bister orlič, — ali kaj ti je poterlo močne peruti? Daj nam vendar izverstno predstavljeno „Batrochomomachio“ na svetlo! —

Ti bi rad vedil, kaj dela pesnik „Dobrovoljk“? Zdrav je še lepo, in tudi delaven ne samo za blagor svoje čede, temoč tudi slovenskega naroda. Pokazal mi je lepo zbirko mičnih pesmic. Samo da bi slovenski domorodci bolje podpirali svoje spisatelje! Dobička ne išče nobeden, — al zgubo terpeti pri izdajanju svojih bukev, je vendar nemila reč, ker slovenski pisatelji niso bogati Rothschildovi sinovi, temoč večidel ubogi sinčki ljubezni do domovine. Za danas zadosti. Bog Te obvaruj! Vès Tvoj Vitomar.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Milana. 13. sept. Dodelana je cela železnica od Benedk do Milana in 1. oktobra se bodo začele vožnje po nji.

Iz Tersta. Nj. c. k. Veličanstvo, Cesar, so tukajšnemu tehantu pri škofijski cerkvi, gosp. Petru Alešu zavoljo mnogoletnih zaslug za šolstvo in kmetijstvo v naši deželi pedelili vitežki križ Franc-Jozefovega reda.

Iz Cmureka na Štaj. 15. dan t. m. — Romaje v Marija-Cel sem se preskerbel z drobžem, misleč, da bodo, kakor je drugod navada, vse ceste z berači zarobljene. Ali vès zavzet ne zagledam, ne najdem ne na nobenem potu daljne okolice, ne v tergu samem nobenega berača. Le v oštarijo so se nekteri tihoma prikrali. To kaže, da se tej zviti mestrii dá mišica zdačno prerezati. m.

V Černem Verhu 10. dan t. m. — Ker „Novice“ rade govore od ljudskih šol, naj povejo tudi nekaj od šole v Černem Verhu nad Idrijo. Ta šola je dobila po velikem prizadevanju v. č. gospod dekana Idrijskega in ondotnega okrajnega predstojnika prav prostorno in lično novo šolsko poslopje. Pri stavi te šole sta se srenjski župan, Janez Hladnik, in srenjski svetovavec, Anton Plešnar, mnogim zabavljavam vkljub kaj poterpežljivo in neutrudljivo za hitro izdelovanje poganjala, za kar jima gré res prav lepa hvala; upati je tudi od njunega prizadevanja in njune zdrave pameti za šolo in srenjo, da se ne bota pred odpečila, dokler ne bodo šola in učiteljevi dohodki v spodobnem stanu. Šola je jela tukaj lepo napredovati in nadjati se je, da bo pri skerbem prizadevanju in veselju do šole, ki tukajšnjega gospoda dušnega pastirja navdajata, za naprej šolska izba z vsakdanjimi, gotovo pa tudi z nedeljskimi učenci in učenkami napolnjena. Ta za šolsko mladino res ves vneti gospod je vpeljal, da so bili v nedeljo vsi starši in prijatli šolske mladine tudi iz prižnice k šolski preskušnji v torek 1. kimovca prijazno povabljeni. Omenjeni dan je bila šolarska sv. maša; po sv. maši je šolska mladina z gospod učencikom v lepem redu pred novo šolo gospoda dekana Idrijskega pričakovala, ki so spremljeni z mnogimi duhovnimi gospodi v cerkveni opravi in z gospodom okrajnim predstojnikom in srenjskimi možmi novo šolo slovesno blagoslovili. Po tem opravi je bila šolska mladina pervikrat v novo lepo, svetlo in prostorno šolo peljana in potem izpraševana. Pri izpraševanju je bilo veliko duhovnih gospodov, in kar je bilo tukaj do letos nenavadno, tudi obilno staršev in drugih poslušavcov pričijočih. In tako so ti nenavadni poslušavci še bolj zapopadke od šole dobili, in jih bodo tudi gotovo med svoje sosede širili. Šolska mladina se je pri izpraševanju tako dobro obnašala, da so omenjeni gospod dekan nad šolo svojo zadovoljnost očitno izrekli. Po preskušnji je eden šolarjev zahvalni ogovor prav dobro povedal. Potem so bili najpridniši učenci in učenke obilo obdarovani. Iz takega napredovanja je pričakovati, da se bojo v okolici Černverhski so-pet pripravni mladenči za višje šole pridobivali, kar je nekaj let zaostajalo. Černverhčanov je veliko mašnikov v raznih škofijah pa tudi več slovečih svetnih gospodov.

Iz Ljubljane. Ni davnej kar smo našega akademiškega malarja gosp. Stroja hvalili kot izverstnega obrazarja (Portraitmaler), in spet nam je priložnost dana, njegovo umetnost priznavati na drugem polji. Vidili smo namreč dve podobi, ktere za stranska altarja cerkve pri Divici Marii v Polji (Mariafeld) mala, in katerih ena — Kristus na križu — je že dodelana, druga — sv. Boštjana — bo pa tudi kmali. Težko bo soditi: ktera med njima je lepša, — lahko pa je reči, da obé ste zares mojstersko delo, naj gledamo na prvotno misel predstave, na zverste-nje posamnih podobšin in njih razmero, na izraz njih obrazov, na izbranje in razdeljenje barv in sploh tehnično izpe-ljavo celega dela. Pogledaj le obraze šesterih oseb, ki okoli križa stojé, in obraz Odrešenika na križu — in rekel boš, da tega, kar je vsaka oseba takrat v sercu čutila, ni mogoče bolje v obrazu razodeti. Ker gosp. Stroj misli obé podobi, preden greste na svoje mesto, perve dni prihodnjega mesca v reduti na ogled postaviti, bo lahko vsak sam sodil, ali smo resnico govorili ali ne, če rečemo, da malo para je takih podob, kakor jih bo s tema cerkev pri Divici Marii v Polji dobila. Še vse bolj pa bojo očém dopadle te podobe, ko bodo v širokih zlatih romih, ktere izdeluje gosp. Matevž Tome v Št. Vidu, kateri se bo gotovo tudi s tem delom

skazal našega prvega mojstra v podobarstvu. — Slavni gosp. profesor dr. Miklosič se je na poti v Istro včeraj in predvčeranjem mudil v Ljubljani. — Iz Dunaja naznanja neki časnik, da je 1. dan oktobra odločen za začetje vožnje blaga po železnici v Terst.

Novičar iz raznih krajev.

Nj. c. k. Veličanstvo, Cesar, so privolili, na Dunaji v letu 1859 obertnijsko razstavo napraviti. Za pripravlanje k tej razstavi se je na Dunaji zbor osnoval, ki bo v kratkem v svojih sejah se najpopred posvetoval zastran prostora, sestave, razdelbe, uredbe in kraja, kterege bo za poslopje izbrati. — Nj. c. k. Veličanstvo, Cesar, so poslali fml. baron Köllerstein-a v Varšavo, ruskega cara v Njih imenu pozdravit; iz enacega namena je šel general kojništva, grof Šlik v Krakov. — Visoko ministerstvo za uk je razpisalo, da ne more bukev za učiteljske biblioteke na ljudskih šolah posebej priporočati, da se mu pa primérno zdí, se pri tem pravila deržati, ktero veljá za izbéranje bukev za premije. — Vsih oči so sedaj na dvé mesti obrnjene. Pervo téh mest je Stuttgart v virtemberškem kraljestvu, kjer se snideta 27. dan t. m. cesar Napoleon in car Aleksander. Drugi pot se zgodi v tem stolétji, da se ruski in francozki vladar na nemški zemlji pozdravita, in naključí se, da sta si v letu 1808 v Erfurtu roke podala, in sicer 27. septembra, kakor letos. Takrat je stal Napoleon I. na temenu svoje mogočnosti v blišobi slave. Vse je bilo poderto, na zemljo trešeno, potaptano; srednja in južna Evropa je zdihovala v sužnosti. Razuu Francozke je samo še Rusija stala. Oblastnika téh dvéh dežel, ki sta malo pred se zlobno bojevala, sta sklenila, se bolj soznaiti in sta se sošla zato v Erfurtu. Vse drugače je letos. S Francozi terpi mir že 42 let; sedanji Napoleon nosi meč v nožnici in vsakemu pametnemu Francozu se gnjusi prešerno vneta vojska in celi svet je prepričan, da je namen omikanih narodov drug, kakor vzajemno mesarjenje. Kaj bodeta cesarja v Stuttgartu sklenila, ne more nihče vediti; da bo ta shod tudi kaj važnosti imel, se posname iz tega, da spremlja vsacega cesarja njegov prvi minister. Bog daj, da bi bili pravi preroki, kateri pravijo, da je namen tega shoda: zatreči slednje sovraštvo med narodi, zmanjšati armade, prekucijske naklepe zadušiti in blagostanje narodov pomnožiti! — Drugo mesto, kamor tudi vse gleda, je Rim. Vse bi rado vedlo, kaj bo papež po svoji vrnitvi storil. Rimci so po izgledu prebivavcov nekterih legacij mestnemu odboru pismo podali, s katerim ga prosijo, papeža prositi, da bi v postavodajstvu kakor tudi v upravi marsikaj popravil, kar se s potrebami in razmériami današnjih dni več ne sklada. To pismo je rimski policíi zlo neprijetno bilo in vse je storila, da bi ga papež ne dobil v roke. — Serbski Dnevnik piše, da je Jako Kusovac črnogorskemu starašinstvu v Cetinje na vprašanje, zakaj je Cuca-ta v Carigradu umoril, odgovor dal, da je storil to iz svojega nagiba, ker je Cuca Črnogorce gerdo obrekoval. Izgnali so ga potem iz Cetinj. Dalje piše imenovani časnik, da je prišel angležk komisar v Cetinje, med Črnogorci, kakor mislijo, vojakov za Indijo naberat. — Znanega tolovaja Rosza Sandor-a so 10. t. m. v Budo pripeljali, kjer bo, hudodelstva veličanstvene razžalitve obdolžen, sojen, ker mu nobenega ropomora ne morejo dokazati. — V Bruselu so odperli 13. t. m. slovesni zbor oftalmologiški, to je, zastran bolezní oči. Več ko 200 najimenitniših zdravnikov za oči se je sošlo. — Starašina in pervak evropejskih učenih mož, Aleksander žl. Humboldt je obhajal 13. t. m. svoj 89. rojstni dan. — Volitve v Moldavi so se 10. t. m. začéle; prva je duhovšina volila in se za zedinjenje izrekla. Čakati je še, kako so posestniki in kmetje volili. — Pešica Angležev, kateri Delhi oblegajo, se korenjaško derží. Trikrat so obleženci na-nje vdarili, pa vselaj so mogli s kervavimi

glavami jo nazaj v mesto potegniti. Tudi Angleži so 500 mož zgubili. Pa od dné do dné jim prihaja več pomoči. — Angleži si prizadevajo po vsi moči, toliko vojakov v Indijo poslati, da si upajo tako kmali ko bo moč, vstajo vgasiti. Zavaljo tega naberajo domá, kakor v družih deželah, vojakov, znižujejo domá méro novincev in pošiljajo dan na dan pomoč v Indijo iz Vélike Britanije, z joniških otokov, z otoka Malte itd. Če jim pojde vse po sreči, bodo v kratkem 76.000 vojakov v Indii imeli, in po besedah skušenega generala Ch. Napier-a jim ne bo dosti čez 80.000 vojakov tréba.

Svetega Mihela vaga.

(Dalje in konec.)

Pred Božji tron vojšak nebes
Kot strela vé skočiti
Rekoč: Gospod! kaj zapoveš?
Kaj meni je storiti?

Vse tiho je okoli blo,
Gospod Bog pa iz srede
Serdit zavzdignil je krepko
Prot vodju te besede:

„Prekleti hudobije sin
Po zemlji se razvira,
Volkov požrešnih truma ž njim
Ovčice mi požira.

Z vojsko zapodi njega preč,
Kaj ima on pri mojih?
Naj doli v brezno gré goreč
Se slinit okolj svojih.“

Priklonil se je vojskovod,
Vojšake k sebi kliče:
„Li kdo je kakor Bog Gospod?
Udrimo nad hudiče.“

Med tem je Satan bil prignal
Novince dol' med zlodje,
Kjer dalje je tako možval
Sklicavši svoje vodje:

Nakviško hočem pred Bogá,
Naj bode mi pripušal,
Da, kdor se meni ne podá,
Kot Joba ga bom skušal.

Rogač gré k vagi pred nebo,
Alj notri si ne upa,
Ko redki notri cepajo.
Za njimi bistro kuka.

Ni družbe k nji se stisniti,
Med njo naprej hoditi,
Bogu priklon napraviti.
V pogovor se spustiti.

Zdaj ravno imenitnih ni,
Le ž njimi se pečati,
Do kraja jim odperati,
Odperto popušati.

Nazadnje truma prihití:
Mučenci so s Kitaja,
Nebes gorki so vredni bli;
Odpró se jim do kraja.

Od vage Satan smuk med nje,
Le hajdimo v nebesa! —
Vojšakov notri so verste.
On praska se za ušesa.

Tako zdaj satan moti svet
In bo ga dalje motil.
Dobiček mora on imet' ?
Zastonj se ni napotil.

Oberne se na vrat na nos,
Gré k svojim, ter jim pravi:
Zdaj vojska bo, in kdor je kos,
Naj se za-njo pripravi.

Junaki moji! drag je čas,
Evropo obhodite;
Da grom ne bo prezgodaj vas,
Se varno še prikritite.

Ti, Mamon! kamorkoli greš,
Le dobro se poprimi.
Ti, Belcebub! da me umeš,
Ti hodi proti Rimi.

Na nemško stran jez poletim,
Dežele bom nadražil,
Da narod bode vlado Rim
Kot pajka zlo sovražil.

Na boj pripravljena stoji
Presneta vojska una
Pa saj smo perloviti mi,
Le tiho, buzakljuna!

Več let se vé peklenski roj
Mihelu prikrivati,
Našuntal je ljudi na boj
Med sabo se končvati.

Bog svoje ljudstvo je podperl
U prid katoljske vére
Na hčer sionsko se ozerl,
Jo rešil iz pripére.

Vojšaki Božji so z vojsko
Peklenškeke podili;
Kervavo pomirit' zemljo,
So šuntarje strebili.

Pa satan miroval ne bo,
Si še katero speti;
S tovarši se inkognito
Napravil je po sveti.

V popotni list si dal imé,
On pravi, da je „Šega“,
In Mamon si „Previden“ dé,
Popotva zraven njega.

Peklenski vodja Belcebub,
Kaj zmislil si je hudi?
On pravi, da je „Miloljub“,
Pa je slepar med ljudi.

„Nedolžen sem“ dé Asmodej; —
Povsod ga je zadosti,
V samotah, družbah in naprej,
Posebno pri mladosti.

Požencan.

Pogovori vredništva. Gosp. M. M. v G.: Le pošljite namenjeni sestavek.